

Kavandi külas Mihkli kinnistu detailplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise eelhinnang

1. Strateegilise planeerimisdokumendi ja kavandatava tegevuse lühikirjeldus

Detailplaneeringu eesmärk algatamise taotluse alusel on Mihkli katastriüksuse jagamine tootmismaa ja maatulundusmaa krundiks. Tootmismaale tootmishoonele ehitusõiguse planeerimine. Maatulundusmaale elamu ja kõrvalhoonete ehitusõiguse planeerimine ning olemasolevate ehitiste seadustamine. Detailplaneeringuala hõlmab Kavandi külas Mihkli katastriüksust tunnusega 55001:001:0578 (pindala 6,63 ha, 100% maatulundusmaa sihtotstarbega). Detailplaneeringu nimetus on Mihkli II detailplaneering.

Käesoleva detailplaneeringuga ei kavandata tegevust, mis kuuluks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (edaspidi KeHJS) § 6 lõikes 1 nimetatud olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetellu ega kavandata KeHJS § 6 lõike 2 nimetatud valdkonda kuuluvat tegevust. KeHJS § 33 lõike 2 punkti 3 kohaselt tuleb kaaluda keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) algatamise vajalikkust ja anda selle kohta eelhinnang, kui koostatakse detailplaneering planeerimisseaduse § 142 lõike 1 punktis 1 või punktis 3 sätestatud juhul. Keskkonnamõju on oluline, kui see võib eeldatavalt ületada tegevuskoha keskkonnataluvust, põhjustada keskkonnas pöördumatuid muutusi või seada ohtu inimese tervise ja heaolu, kultuuripärandi või vara.

KeHJS § 33 lõigete 3-6 kohaselt KeHJS § 33 lõikes 2 nimetatud detailplaneeringu elluviimisega kaasneva KSH vajalikkus otsustatakse, lähtudes KeHJS § 33 lõigetes 4 ja 5 sätestatud kriteeriumidest ning KeHJS § 33 lõike 6 kohaste asjaomaste asutuste seisukohtadest.

Joonis 1. Planeeringuala Maa-ameti kaardirakenduse (väljavõte 23.07.2023 seisuga)

2. Seotus teiste strateegiliste planeerimisdokumentidega

Saare maakonnaplaneeringu 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 27.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/94) ruumiliste väärtuste kaardi alusel asub planeeringuala väärtuslikul maastikul ja osaliselt väärtuslikul põllumajandusmaal.

Maakonnaplaneeringu seletuskirjas on välja toodud üldised tingimused väärtuslike maastike säilitamiseks:

- Saarte traditsioonilise maastikupildi säilitamiseks on määrava tähtsusega pärandkoosluste (loopealsed, puisniidud, rannaniidud, aruniidud) jätkuv majandamine ja vajadusel taastamine. Põllu-, heina- ja karjamaad on vajalik hoida kasutuses.
- Hoida traditsioonilist maastikustruktuuri (üldine maakonna asustumusmuster, külade struktuur, teedevõrgustik ja maastiku väikeelemendid).
- Teede ja liinirajatiste asukohavalikul eelistada olemasolevaid trasse/koridore – teid, pinnasteid, elektriliine; õhuliinidele eelistada maakaableid.
- Maastikulised väikevormid nagu kiviaiad, tarad, üksikud puud ja väiksemad puudegrupid, alleed, kivihunnikud, endised talukohad, kui maastikku kujundavad elemendid, tuleb säilitada.
- Kompaktse hoonestusega alade asukohavalikul väärtuslikel maastikel toimub ainult üldplaneeringu alusel.
- Maakondliku ja piirkondliku tähtsusega väärtuslikud maastikud ei ole takistuseks kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel.

Maakonnaplaneeringu seletuskirjas on välja toodud tingimused väärtusliku põllumajandusmaa kasutamiseks:

- Väärtuslik põllumajandusmaa on põllumajanduslikus kasutuses.
- Pool-looduslikel kooslustel ei ole lubatud intensiivne põllumajandus. Pool-looduslike koosluste hooldamise eesmärk on parandada pool-looduslike koosluste ja nendega seotud liikide seisundit, suurendada hooldatavate alade pindala, säilitada ja suurendada elurikkust ja maastikulist mitmekesisust.
- Väärtuslikule põllumajandusmaale võib ehitada ning selle sihtotstarvet muuta üksnes avalikes huvides.
- Väärtuslikud põllumajandusmaad ei ole takistuseks kaevandamislubade taotlemisel ja andmisel õigusaktides sätestatud korras ja tingimustel. Maardlate aladel paiknevate väärtuslike põllumajandusmaade kaevandamiseks kasutusele võtmiseks antakse luba Keskkonnaministeeriumi ja Maaeluministeeriumi vahelises koostöös, tagades nii optimaalse väärtusliku põllumajandusmaa kaitse kui maavara kaevandamise võimaluse.
- Üldplaneeringuga täpsustatakse väärtusliku põllumajandusmaa määramise aluseid ja põllumajandusmaa massiivide piire.
- Väärtuslike põllumajandusmaade täpsemad kaitse- ja kasutustingimused seatakse üldplaneeringutega.

Vastavus Maakonnaplaneeringu tingimustele:

Planeeringuala asub Saare maakonnaplaneeringu 2030+ (kehtestatud riigihalduse ministri 27.04.2018 käskkirjaga nr 1.1-4/94) ruumiliste väärtuste kaardi alusel väärtuslikul maastikul ja osaliselt väärtuslikul põllumajandusmaal.

Kinnistu on juba hajusalt hoonestatud, kindlat kompaktsset õueala ei ole sealjuures välja kujunenud. Seega ei vasta hoonestuse paigutus maakonnaplaneeringu seletuskirjas välja toodud traditsioonilisele külastruktuurile.

Saarte traditsioonilise maastikupildi säilitamiseks on määrava tähtsusega pärandkoosluste jätkuv majandamine ja vajadusel taastamine. Põllu-, heina- ja karjamaad on vajalik hoida kasutuses. Kinnistul peetakse ka veiseid, tänu millele nimetatud maad eeldatavasti kasutatud ja hooldatud.

Väärtuslik põllumajandusmaa tuleb hoida põllumajanduslikus kasutuses – kinnistu on valdavalt kaetud puude/põõsastega ning jätkuvalt kasutatav karjatatava alana. Kuna kinnistule on kavandatud ka vabapidamisel peetavate lihaveiste tarbeks hoone, saab ala lugeda endiselt osaliselt põllumajanduslikus kasutuses olevaks. Teed ja liinikoridorid on olemasolevad, nende asukohavalikul ei ole otseselt aluselt võetud olemasolevate teede ja trasside kulgemise asukohta.

Vastavalt Saare maakonnaplaneeringu seletuskirjas välja toodule vastab olemasolev hoonestus osaliselt kirjeldatud tingimustele.

Maa-alal kehtib Orissaare valla rannaala osaüldplaneering (kehtestatud Orissaare Vallavolikogu 12. oktoober 2005. a otsusega nr 141, edaspidi *üldplaneering*). Üldplaneeringu kaardi alusel asub planeeringuala põllualal, metsaalal ja juhtfunktsioonita alal.

Üldplaneeringu seletuskirja peatükk 8.2 alusel on detailplaneeringu kohustus määratud kõigi uute tööstus- ja tootmishoonete ja –rajatiste ehitusprojekti koostamisel ja püstitamisel valla rannaalal. Seletuskirja peatüki 6.1.4 alusel tuleks tootmisala reserveerimise korral esmajärjekorras kasutusele võtta juba olemasolevad, endiste majandite keskuste suurehitised. Seletuskirja peatükis 9.1 on välja toodud ehitamise printsiibid hajaasustusega alal. Elamuehituses peab jääma põhiliseks ühepereelamute ehitamine. Uute elamute ehitamisel tuleks võimaluste korral eelistada ajaloolisi talukohti ning soovitatav on arvestada vanade kinnistute piiridega. Mis jagatud need jagatud, kuid edaspidi tuleks vältida, eriti rannikul, väikeste kruntide moodustamist. Hoonete või hoonegruppide paigutusviisil ja elamute omavahelise kauguse määramisel tuleks eelkõige lähtuda antud paigas ajalooliselt väljakujunenud asustusstruktuurist. Vältida tuleks osaüldplaneeringuga haaratavatele aladele ajalooliste külade asustusstruktuuri muutmist läbi väikeste kruntide moodustamise ning uute hoonete teineteisele lähedale ehitamist. Kui planeeritav ehitus või grupiline ehitus on erinev ajaloolisest, tuleb seda teha läbi detailplaneeringu. Kinnistu piirile ei tohi ehitada lähemale kui 5 m, kui käesoleva osaüldplaneeringuga või valla ehitusmäärusega pole määratud teisiti.

Endises Orissaare vallas on määratud osaüldplaneeringuga hõlmataval hajaasustusega alal ehitustingimustena: • minimaalne ehituskrundi suurus 10 000 m² ; • minimaalne naaberkruntide elamute vaheline kaugus 100 m, mida võib vähendada vallavalitsuse põhjendatud kaalutusotsuse alusel, juba olemasolevatel maatükkidel; • edaspidi vältida selliste olukordade teket; • maksimaalne hoonete arv krundil on kuni 3; • hoonete maksimaalne korruselisus on kuni 1,5 ja hoonete maksimaalne kõrgus kuni 8 m maapinnast; • hoonealuse pinna maksimaalne suurus on kuni 250 m² ; • piirde ja tara maksimaalne kõrgus kuni 1,6 m; • järgida eesti talurahva arhitektuuri. • Kavandi küla Mihkli katastriüksuse ehitusealuse pinna maksimaalne suurus on eluhoonel kuni 500 m² ning kõrval- ja abihoonetel maksimaalselt kuni 360 m²;(muudetud Orissaare Vallavolikogu 15.02.2013 otsusega nr 165). Eelpooltoodust on juba üldplaneeringuga muudetud Mihkli katastriüksuse ulatuses ehitusõigust.

Käesoleva osäüldplaneeringu alusel võib maatulundusmaale ilma detailplaneeringuta ehitada ühe elamu ja selle juurde kuuluvad kuni viis abihoonet. Maatulundusmaad peab saama kasutada maast tulu saamise eesmärgil (põllundus, turismitalud, metsandus).

Alal on kehtiv Mihkli kü detailplaneering (kehtestatud 15.02.2013.a.), mille eesmärgiks on katastriüksusele ehitusõiguse seadmine kahe elamu ja kõrvalhoonete ehitamiseks, tehnovõrkude ja rajatiste asukoha määramine.

3. Mõjutatava keskkonna kirjeldus

Planeeringuala asub Saaremaa põhjaosas, Kavandi külas. Planeeringualale on juurdepääs Kavandi-Kuuse avalikult kasutatavalt teelt ja edasi üle Ansumardi (katastritunnus 55001:001:0396) ja Reinu (katastritunnus 55001:001:0063) katastriüksustel kulgeva eratee. Mihkli katastriüksuse kõlvikuline koosseis on 0,03 ha haritav maa, 1,96 ha looduslik rohumaa, 4,17 ha metsamaa ja 0,47 ha muu maa. Ehitisregistri alusel asub katastriüksusel vaid rajatisena puurkaev. Tegelikult on katastriüksusel ebaseaduslikult ehitatud elamu ja kolm abihoonet ning rajatud septik ja imbsüsteem. Olemas on elektriliitumine ja kinnistusesed toitekaablid. Detailplaneeringuga on plaanis kinnistule rajada varjualune, töökoda ja laut, pumbamaja ja kuni kolm vertikaalset tuulegeneraatorit, masinakuur, talveaed ja saun, linnumaja ning seadustada juba ebaseaduslikult rajatud hooned.

Planeeringuala piirneb Karva-Mihkli (katastritunnus 55001:001:0577, 100% maatulundusmaa), Ansumardi (katastritunnus 55001:001:0396, 100% maatulundusmaa), Reinu (katastritunnus 55001:001:0063, 100% maatulundusmaa) ja Kannikese (katastritunnus 55001:001:0065, 100% maatulundusmaa) katastriüksustega. Planeeringuala on põhjasuunas tõusev, absoluutkõrgus kinnistul on 6,5-11,5 m. Kinnistu on valdavalt metsaga kaetud. Maa-ameti kitsenduste kaardirakenduse alusel on kinnistul puurkaevu hooldusala ja elektripaigaldise kaitsevöönd.

Joonis 2. Vaade ebaseaduslikult rajatud elamule ning eemal paistab ka ebaseaduslikult rajatud abihoone (K. Kuusk 20.06.23)

Joonis 3. Vaade planeeritavale pumbamajale, mille rajamisega oli omanik paikvaatluse läbiviimise hetkeks algust teinud (K. Kuusk 20.06.23)

Joonis 4. Vaade kinnistul asuvale aedikule, kus hoitakse veiseid (K. Kuusk 20.06.2023)

Joonis 5. Vaade ebaseaduslikult rajatud varjualusele (K. Kuusk 20.06.23)

Joonis 6. Vaade ebaseaduslikult rajatud abihoonele (K. Kuusk 20.06.23)

Joonis 7. Vaade kinnistule ebaseaduslikult rajatud saunast ja abihoonest (K. Kuusk 20.06.23)

4. Planeeritud tegevusega kaasnevad mõjud

Detailplaneeringuga on kavas kinnistu jagada kaheks krundiks. Planeeritud tegevustega kaasnevad mõjud on nii ehitamisaegsed kui ka ehitamisjärgsed mõjud. Ehitamisaegsete mõjude puhul on tegemist intensiivsemate mõjudega kui seda on ehitamisjärgsed. Ehitustegevusega kaasnevad mõjud on lühiajalised ning nende mõjude ilmnemine lõpeb enamasti ehitustegevuse lõpetamisega. Ehitamisjärgsed mõjud on eeldatavasti paikse iseloomuga – kuna osa planeeritud hoonetest on reaalsuses juba olemas, siis nende rajamisega on kinnistule juba põhjustatud ehitusaegsed ja ka -järgsed mõjutused. Hetkel on kinnist ühepereelamuna kasutuses, tootmishoonet, lauta ja linnumaja veel rajatud ei ole.

Linnumaja ja lauda rajamise kohta esitasime täpsustavad küsimused. Täpsustavas meilis toodi välja, et laudas (kasvatatakse lihaveiseid) ja linnumajas kokku ei hakata kasvatama üle 10 loomühiku loomi ning kuna loomi on vähe, siis tekkiv sõnnik kompostitakse. Siinkohal on oluline märkida, et veeseaduse § 165 lg 5 alusel ei tohi sõnnikuauna rajada maaparandussüsteemi drenaažitoru kohale, kaitsmata põhjaveega, liigniiskele ega ülejutatavale alale. Antud piirkonnas on põhjavesi kaitsmata ning seetõttu ei ole seal võimalik sõnnikuauna rajada. Lähtudes veeseaduse § 164 lg-st 1, peab kõikidel loomapidamishoonetel, kus peetakse üle viie loomühiku loomi, olema lähtuvalt sõnnikutüübist sõnnikuhoidla või sõnniku- ja virtsahoidla. Nõuetekohane hoidla tuleb lisada ka eskiisile ning edaspidi kindlasti täpsustada, millistel tingimustel sõnnikut hoiustatakse. Süvaallapanu lauda korral tuleb sõnnikut hoiustada laudas ning kõik sõnnikuga kokkupuutuvad pinnad (põrand ja seinad sõnnikulasundi ulatuses) peavad olema lekkekindlad. Sõnnik tuleb laudast viia otse põllule (kaitsmata põhjaveega alal ajutiselt aunas hoiustada ei tohi).

Pumbamaja peale on plaanis paigaldada kuni kolm tuulegeneraatorit võimsusega kokku kuni 15 kW. Hoone ja generaatorite kogukõrgus on kavandatud kuni 20m kõrgusele maapinnast (kokku kuni 3 rootori horisontaalse pöörlemisega generaatorit, mille müratase ei tohi ületada elamupiirkonna piirväärtusi). Detailplaneeringus täpsustada kavandatavate generaatorite mudel, täpsustada müra tugevus ja levik ning visuaalse mõju ulatus. Kui tuulegeneraatorite paigaldamisega kaasnevad mõjud ulatuvad kinnistupiirist väljaspoole, on vajalik nende paigaldamiseks naabrite nõusolek.

Planeeringus kavandatud töökojas on plaanis metallitööd: seadmete ehitus ja remont, esialgsel andmetel ei ole planeeritud masstootmist. Kuna metallitöödega seoses võib täiendavalt tekkida ka ohtlikke jäätmeid, peavad töökoja põrandad olema lekkekindlad, et miinimumini oleks viidud oht, et ohtlikud jäätmed ei satuva pinnasesse või põhjavette.

4.1. Mõju põhja- ja pinnaveele

OÜ Eesti Geoloogiakeskuse poolt koostatud Saare maakonna põhjavee kaitstuse kaardile tuginedes on alal põhjavesi kaitsmata. Veevarustuse tagada juba rajada puurkaevu baasil, mille hooldusalas on keelatud reostusohlike objektide hoidmine või reostusohlikud tegevused. Kinnistule on rajatud õigusliku aluseta omapuhasti, mille tehnoloogiline lahendus ei ole teada. Kuna piirkonnas on põhjavesi kaitsmata, tuleb tagada bioloogiline reoveepuhastus enne pinnasesse immutamist või koguda kogu tekkiv reovesi lekkekindlasse kogumismahutisse. Omapuhasti tuleb seadustada ja vajadusel rekonstrueerida. Kõik hooned, kus toimub reoveeteke, tuleb ühendada reoveesüsteemiga. Planeerides ja rajades planeeringualale nõuetekohased ja kinnistu kasutusintensiivsust arvestavad vee- ja reoveekäitlussüsteemid ning järgides vastavaid hooldusjuhiseid ning reostusohu ehitustegevuse ajal, ei ole oodata olulisi mõjusid põhja- ja pinnaveele. Kinnistule on juba rajatud saun, millel puudub ühendus puurkaevu ja omapuhastiga. Omaniku sõnul viiakse vesi sinna ämbritega ning reovesi läheb läbi muldpõranda otse pinnasesse. Soovituslik oleks ka see reoveesüsteemiga ühendada.

Kuna kinnistule on plaanis rajada loomapidamishooned (linnumaja ja laut), võib sõnniku nõuetele mittevastav käitlus põhjustada põhjavee reostumist. Seetõttu tuleb sõnniku ladustamiseks rajada nõuetele vastav hoidla või sügavallapanul pidamisel hoiustada seda laudas, oluline on, et sõnnikuga kokkupuutuvad pinnad (loomapidamishoonete ja sõnnikuhoidla põrand, seinad) on lekkekindlad. Sõnnikuhoidla või sügavallapanul peetavate loomade lauda sõnniku mahutavus peab vastava peetavate loomade arvule.

Puurkaevus on kavas võtta nii majapidamise tarbevesi kui ka loomade jootmise vesi. Veeseaduse § 187 lg 1 p 2 alusel on veeluba kohustuslik, kui võetakse põhjavett rohkem kui 150 kuupmeetrit kuus või rohkem kui 10 kuupmeetrit ööpäevas.

Töökoja rajamisel on samuti vaja tagada põrandate lekkekindlus, et ohtlikud jäätmed ei satuks põhjavette.

4.2. Mõju maavaradele

Keskonnaportaali andmetel ei paikne planeeringualal maardlaid ega kaevandamisväärseid maavarasid. Planeeringuga kavandatavate tegevustega ei kaasne maa-ainese ega maavarade otsest arvestatavat kaevandamist, kuid mõningane maavarade kasutamise vajadus tekib seoses plaanitava ehitustegevusega. Tegevusi, mis otseselt mõjutaksid maavarade kasutamist, käesoleva detailplaneeringu raames ei kavandata. Erinevate ehitustööde käigus kooritavat

pinnast saab ära kasutada krundi piires. Väljaspool maaüksust maa-ainese kasutamiseks on vajalik Keskkonnaameti luba.

4.3. Mõju pinnasele, taimestikule ja loomastikule

Peamine mõju pinnasele ja taimestikule kaasneb hoonete, rajatiste ja sinna juurde kuuluvate tehnosüsteemide rajamise etapis. Ehitustegevuse käigus on oht pinnase saastumiseks territooriumil ladustatavate ja kasutatavate kemikaalidega (nt kütused), kuid seda vaid juhul, kui ei peeta kinni tööohutuse reeglistikust. Ehitustegevuse käigus hävineb paratamatult haljastus planeeritavate hoonete ja rajatiste alusel alal ning ka vahetus naabruses võib ehitustehnika tallamise ja materjalide ladustamise tõttu kahjustuda olemasolevat alustaimestikku. Planeeringuala ei paikne rohevõrgustikus, seega puudub ka oluline mõju loomade liikumisele. Kaitsealuseid liike maaüksusel registreeritud ei ole.

Sõnnikukäitluse ning ohtlike jäätmete kasutamise puhul nõuetest kinni pidades ei ole oodata pinnase saastumise ohtu. Kinnistule on juba rajatud hooned ning nende ehitamisega sealne taimestik hävis. Samuti on kinnistul elamu, mistõttu on kinnistul originaalne taimestik juba hävinud/kahjustunud. Tuulegeneraatorid rajatakse pumbamaja katusele. Kui tuulegeneraatorite kõrgus ei ole ümbritseva metsa kõrgusest oluliselt suurem, ei ole oodata olulist mõju lindude rändele. Võrreldes horisontaalsete tuulegeneraatoritega on vertikaalse tuulegeneraatori pöörlemine lindudele ning nahkhiirtele paremini märgatav ning kokkupõrked seetõttu lihtsamini välditavad.

4.4. Mõju välisõhu seisundile

Märkimisväärset õhusaastatuse suurenemist planeeringu elluviimisega ei kaasne. Mõningane mõju välisõhule kaasneb ehitustööde käigus eralduva heitgaaside emissiooni näol. Peamine mõju välisõhule kaasneb hoonete, rajatiste ja vajalike tehnovõrkude ehitamise etapis, kuid mis on vaid ajutise iseloomuga. Kumulatiivset mõju ei esine ning õhusaaste osas piirkonna taluvust suure tõenäosusega ei ületata. Heitmed satuvad välisõhku peamiselt ehitustegevusega kaasnevast tolmust ja sisepõlemismootorite tööst. Kuna mootorsõidukite heitgaasi normid peavad vastama Keskkonnaministri 22. septembri 2004. a. määrusele nr. 122 „Mootorsõiduki heitgaasis sisalduvate saasteainete heitkoguste, suitsususe ja mürataseme piirväärtused”, ei ole heitgaasidest tingitud mõju oluline. Kinnistul ei planeerita loomade kasvatus nii suures mahus, et see ei ületa välisõhu saastetaseme piirväärtust, seetõttu ei ole välisõhu saasteloa taotlemine vajalik. Mõningane sõnniku lõhnast tulenev häiring võib esineda naaberkinnistutele, kuid tegemist ei ole olulise mõjuga.

4.5. Jäätmetekkega seonduvad mõjud

Jäätmete sorteeritud kogumine peab toimuma vastavalt jäätmeseaduses ja valla jäätmehoolduseeskirjas toodud nõuetele.

Ehitustegevusel tekivad jäätmed hoonete ja rajatiste ehitamisel (ehitusmaterjalide jäägid, nende pakendid, teisaldatav pinnas jms) tuleb koguda eraldi. Ehitustegevuse käigus tekkivad jäätmed tuleb üle anda litsentseeritud käitlejale - võimalusel suunata taaskasutusse. Vajadusel on kohalikul omavalitsusel õigus nõuda jäätmete üleandmist tõendavate dokumentide esitamist. Planeeringuga kavandatav tegevus ei suurenda märkimisväärselt jäätmeteket. Jäätmete käitlemist kohapeal ei kavandata ja jäätmetekke mõju avaldub jäätmete lõppkäitleja juures. Töökojas kasutatavad ohtlikud jäätmed tuleb anda üle ohtlike jäätmete käitlusluba

omavale jäätmekäitlejale. Kavandatav tegevus ei oma seega eeldatavalt jäätmetekkest tulenevat olulist negatiivset mõju keskkonnale.

4.6. Müra, vibratsioon, valgus-, soojus- ja kiirgussaaste ja visuaalne mõju

Käesoleva planeeringuga ei ole ette nähtud tegevusi, mis põhjustaksid olulist mürataseme suurenemist piirkonnas. Ehitustegevuse käigus tekib müra ehitusmaterjalide vedamisel ja mehhanismide tööst. Selline mürateke kaasneb pea iga ehitusega. Ehitustööde ajal tuleb arvestada Sotsiaalministri määrusega nr. 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid”. Uue hoonestuse rajamise tagajärjel müra- ja välisõhu saastetase piirkonnas, välja arvatud ehitusaegselt, eeldatavalt märkimisväärselt ei suurene. Mõningane müra tekib tuulegeneraatori töötamisel. Ehitisregistri alusel asub lähim elamu planeeritavast asukohast üle 170 m kaugusel ning kuna tegemist on kuni kolme koguvõimsuselt kuni 15kW ja tüübilt vertikaalsete generaatoriga, mis on klassikalistest tuulegeneraatoritest oluliselt vaiksemad, ei ole oodata, et mõju nii kaugele ulatuks. Samuti ei ole ümbruskonnas sellised müraallikaid, millega koosmõjus võiks tekkida oluline mürahäiring. Planeeringuga kavandatuga ei ole ette näha ka olulist vibratsiooni, valgus- soojus- ja/või kiirgussaaste tekkimist. Olulise visuaalse mõjuga aspekti antud planeeringuga ei kavandata, kuna majapidamise tarbeks kasutatavate generaatorite kõrgus ei ületa 20 meetrit maapinnast. Tuulegeneraatorid tuleb kavandada selliselt, et olulised visuaalsed mõjud ei ulatuks naaberkiinnistul asuva elamuni, sama on ka varjutuse mõjuga. Kuni tuuliku rajamisega kaasnevad visuaalse, müra ning varjutusega seotud mõjud jäävad kiinnistu piiridesse, ei ole tegemist oluliste mõjudega. Kui mõjud ulatuvad kiinnistu piirist välja on oluline ka naaberkiinnistute omanike nõusolek projekti elluviimisel.

4.7. Tegevusega kaasnevate õnnetusolukordade esinemise võimalikkus, oht inimese tervisele

Ehitustegevus on üks avariide ja tööõnnetuste rohkeim tegevusvaldkond. Avariid võivad esineda kõikjal, eriti töötamisel erinevate seadmete ja mehhanismidega, kuid ka kemikaalide ja kütuste käitlemisel. Transpordi puhul pole välistatud õnnetusoht liikluses. Samas, kõigi nõuete täitmisel ei tohiks tavapäraselt eelpool kirjeldatud olukordi ette tulla ning tegemist saab olla vaid hädaolukordadega. Nende juhtumise tõenäosus on väike seetõttu, et planeeritavad tööd on lühiajalised ning nõuetest kinni pidades on minimeeritud ka avariiolekordade esinemise võimalused. Ohutustehnika jälgimisel ja tehniliselt korras masinate kasutamisel on avarii tekkimine ja saasteainete levik pinnasesse või vette ning sellest olulise reostuse tekkimine ebatõenäoline. Plaanis ei ole rajada keskkonnaohtlike rajatise ning kui ehitustöid läbiviivad töötajad on saanud vastava väljaõppe, ei ole oodata olulist mõju keskkonnale ja ka inimeste tervisele.

Tuulegeneraatori ümberkukkumisel on oluline jälgida, et tuulegeneraator ei ohustaks nii Mikhli kui ka naaberkiinnistul asuvaid hooneid. Kui see nõue on tagatud, ei ole oodata ka sellest tulenevat õnnetusohtu.

Tuulegeneraatorite tööst tulenevalt tekib varjutusmõju, mis võib inimestel põhjustada ebamugavust, peavalu, tasakaaluhäireid, unisust ja stressi. Tuulegeneraatoritele lähim elamu asub üle 170 m kaugusel, kuna generaatorite kõrgeim punkt asub maksimaalselt 20 m kõrgusel maapinnast, ei ole eeldatavasti varjutusel olulist mõju naabruses elavate inimeste tervisele.

Kavandatav remonditöökoda ja ka muud kiinnistul asuvad ruumid või hooned, kus eeldatavasti võib olla otsene oht pinnase või põhjavee saastumiseks ohtlike ainetega, tuleb rajada lekkekindla põrandaga.

Detailplaneeringuga ei plaanita rajada ehitisi, mis põhjustaks otsest ohtu inimese tervisele.

5. Natura 2000 võrgustiku alad ja muud kaitstavad loodusobjektid planeeringualal, kavandatava tegevuse eeldatav mõju. Natura eelhindamine.

Natura 2000 on üleeuroopaline kaitstavate alade võrgustik, mille eesmärk on tagada haruldaste või ohustatud lindude, loomade ja taimede ning nende elupaikade ja kasvukohtade kaitse. Natura 2000 loodusalad ja linnualad on moodustatud tuginedes Euroopa Nõukogu direktiividele 92/43/EMÜ ja 79/409/EMÜ. Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse alusel on keskkonnamõju hindamine vajalik juhul, kui kavandatav tegevus võib eeldatavalt mõjutada Natura võrgustiku ala.

Planeeringuala ei asu kaitstavatel aladel ega piirne otseselt nendega. Planeeringualale lähim kaitseala asub linnulennult ca 1,1 km kaugusel ning tegemist on Väinamere hoiualaga. Väinamere hoiuala kuulub Natura 2000 võrgustikku ka Väinamere linnu- ja loodusalana.

Väinamere hoiuala (KLO2000339)

Väinamere hoiuala kaitse-eesmärk on nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüüpide - veealuste liivamadalate (1110), liivaste ja mudaste pagurandade (1140), rannikulõugaste (1150*), laiade madalate lahtede (1160), karide (1170), esmaste rannavallide (1210), püsitaimestuga kivirandade (1220), merele avatud pankrandade (1230), väikesaarte ning laidude (1620), rannaniitude (1630*), püsitaimestuga liivarandade (1640), jõgede ja ojade (3260), kadastike (5130), lubjarikkal mullal kuivade niitude (6210*), lubjavaesel mullal liigirikaste niitude (6270*), loodude (6280*), sinihelmikakoosluste (6410), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niitude (6510), puisniitude (6530*), allikate ja allikasooide (7160), liigirikaste madalsoode (7230), vanade loodusmetsade (9010*) ja puiskarjamaade (9070) ning II lisas märgitud liikide - hallhülge (*Halichoerus grypus*), läänemere viigri (*Phoca hispida bottnica*), teelehe-mosaiikliblika (*Euphydrias aurinia*), suur-mosaiikliblika (*Euphydrias matterna*), kauni kuldkinga (*Cypridium calceolus*) ja madala unilooga (*Sisymbrium supinum*) elupaikade kaitse, samuti nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ I lisas nimetatud linnuliikide ja I lisas nimetatud rändlinnuliikide elupaikade kaitse. Linnuliigid, kelle elupaiku kaitstakse, on: soopart (*Anas acuta*), luitsnokk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsk-lagle (*Branta leucopsis*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kühmnokk-luik (*Cygnus olor*), lauk (*Fulica atra*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vigle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vigle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran ehk karbas (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põösalind (*Sylvia nisoria*), tumetilder

(*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

Väinamere loodusala (RAH0000605)

I lisas nimetatud kaitstavad elupaigatüübid, mida Väinamere looduslal kaitstakse on veealused liivamadalaad (1110), jõgede lehtersuudmed (1130), liivased ja mudased pagurannad (1140), rannikulõukad (*1150), laiad madalad lahed (1160), karid (1170), esmased rannavallid (1210), püsitaimestuga kivirannad (1220), merele avatud pankrannad (1230), soolakulised muda- ja liivarannad (1310), väikesaared ning laiud (1620), rannaniidud (*1630), püsitaimestuga liivarannad (1640), jõed ja ojad (3260), kuivad nõmmed (4030), kadastikud (5130), kuivad niidud lubjarikkal mullal (*olulised orhideede kasvualad - 6210), liigirikkad niidud lubjavaesel mullal (*6270), lood (alvarid - *6280), sinihelmikakooslused (6410), niiskuslembesed kõrgrohustud (6430), lamminiidud (6450), aas-rebasesaba ja ürt-punanupuga niidud (6510), puisniidud (*6530), rabad (*7110), allikad ja allikasood (7160), lubjarikkad madalsood lääne-mõõkrohuga (*7210), nõrglubja-allikad (*7220), liigirikkad madalsood (7230), lubjakivipaljandid (8210), vanad loodusmetsad (*9010), vanad laialehised metsad (*9020), rohunditerikkad kuusikud (9050), puiskarjamaad (9070), soostuvad ja soo-lehtmetsad (*9080), rusukallete ja jäarakute metsad (pangametsad - *9180), siirdesoo- ja rabametsad (*91D0) ning lammi-lodumetsad (*91E0); II lisas nimetatud liigid, mille isendite elupaiku kaitstakse, on hallhüljes (*Halichoerus grypus*), saarmas (*Lutra lutra*), tiigilendlane (*Myotis dasycneme*), viigerhüljes (*Phoca hispida bottnica*), harilik hink (*Cobitis taenia*), harilik võldas (*Cottus gobio*), jõesilm (*Lampetra fluviatilis*), harilik vingerjas (*Misgurnus fossilis*), emaputk (*Angelica palustris*), kaunis kuldking (*Cypripedium calceolus*), nõmmnelk (*Dianthus arenarius subsp. arenarius*), roheline kaksikhammas (*Dicranum viride*), kõntanukas (*Encalypta mutica*), soohiilakas (*Liparis loeselii*), madal unilook (*Sisymbrium supinum*), püst-linalehik (*Thesium ebracteatum*), jäik keerdsammal (*Tortella rigens*), teelehe-mosaiikliblikas (*Euphydryas aurinia*), suur-mosaiikliblikas (*Hypodryas maturna*), paksukojaline jõekarp (*Unio crassus*), vasakkeermene pisitigu (*Vertigo angustior*), väike pisitigu (*Vertigo genesii*) ja luha-pisitigu (*Vertigo geyeri*).

Väinamere linnuala (RAH0000133)

Liigid, mille isendite elupaiku Väinamere linnualal kaitstakse, on soopart e. pahlsaba-part (*Anas acuta*), luitsnökk-part (*Anas clypeata*), piilpart (*Anas crecca*), viupart (*Anas penelope*), sinikael-part (*Anas platyrhynchos*), rägapart (*Anas querquedula*), rääkspart (*Anas strepera*), suur-laukhani (*Anser albifrons*), hallhani e roohani (*Anser anser*), väike-laukhani (*Anser erythropus*), rabahani (*Anser fabalis*), hallhaigur (*Ardea cinerea*), kivirullija (*Arenaria interpres*), sooräts (*Asio flammeus*), punapea-vart (*Aythya ferina*), tuttvart (*Aythya fuligula*), merivart (*Aythya marila*), hüüp (*Botaurus stellaris*), mustlagle (*Branta bernicla*), valgepõsklagle (*Branta leucopsis*), kassikakk (*Bubo bubo*), sõtkas (*Bucephala clangula*), niidurisla e rüdi e niidurüdi (*Calidris alpina schinzii*), suurrüdi e rüdi e suurisla (*Calidris canutus*), väiketüll (*Charadrius dubius*), liivatüll (*Charadrius hiaticula*), mustviires (*Chlidonias niger*), valge-toonekurg (*Ciconia ciconia*), roo-loorkull (*Circus aeruginosus*), välja-loorkull (*Circus cyaneus*), aul (*Clangula hyemalis*), rukkirääk (*Crex crex*), väikeluik (*Cygnus columbianus bewickii*), laululuik (*Cygnus cygnus*), kühmnökk-luik (*Cygnus olor*), valgeselg-kirjurähn (*Dendrocopos leucotos*), põldtsiitsitaja (*Emberiza hortulana*), lauk (*Fulica atra*), rohunepp (*Gallinago media*), värbkakk (*Glaucidium passerinum*), sookurg (*Grus grus*), merikotkas (*Haliaeetus albicilla*), punaselg-õgija (*Lanius collurio*), kalakajakas (*Larus canus*), tõmmukajakas (*Larus fuscus*), naerukajakas (*Larus ridibundus*), plütt (*Limicola falcinellus*), vöötsaba-vgle (*Limosa lapponica*), mustsaba-vgle (*Limosa limosa*), tõmmuvaeras (*Melanitta fusca*), mustvaeras (*Melanitta nigra*), väikekoskel (*Mergus albellus*), jääkoskel (*Mergus merganser*), rohukoskel (*Mergus serrator*), suurkoovitaja (*Numenius arquata*), kormoran e karbas (*Phalacrocorax carbo*), tutkas (*Philomachus pugnax*), hallpea-rähn e hallrähn (*Picus*

canus), plüü (*Pluvialis squatarola*), tuttpütt (*Podiceps cristatus*), väikehuik (*Porzana parva*), täpikhuik (*Porzana porzana*), naaskelnokk (*Recurvirostra avosetta*), hahk (*Somateria mollissima*), väiketiir (*Sterna albifrons*), räusktiir e räusk (*Sterna caspia*), jõgitiir (*Sterna hirundo*), randtiir (*Sterna paradisaea*), tutt-tiir (*Sterna sandvicensis*), vööt-põõsalind (*Sylvia nisoria*), teder (*Tetrao tetrix*), tumetilder (*Tringa erythropus*), mudatilder (*Tringa glareola*), heletilder (*Tringa nebularia*), punajalg-tilder (*Tringa totanus*) ja kiivitaja (*Vanellus vanellus*).

5.1. Kavandatava tegevuse mõju Natura aladele

Kavandatava tegevuse info on välja toodud eelnevates peatükkides. Detailplaneeringualale ei ole registreeritud ühtegi eelnevas alapeatükis nimetatud kaitse-eesmärgiks olevat elupaigatüüpi või liiki. Planeeringuala piirne ega asu kaitstav alal. Detailplaneeringuga ei ole plaanis rajada ehitisi, mis võiksid põhjustada negatiivset mõju kaitstavatele aladele. Planeeringuala asub kaitstavast alast 1,1 km kaugusel sisemaal. Kui tuulegeneraatoreid ei rajata ümbritseva metsa kõrgusest kõrgemale (hetkel see plaanis pole), siis ei ole oodata olulist mõju ka lindude rändelegi või otsest ohtu lindude hukkumiseks. Vertikaalsed tuulegeneraatorid on võrreldes horisontaalsetega lindudele ja nahkhiirtele paremini märgatavad ning kokkupõrked seega lihtsamini välditavad.

Kinnistul tekkivad mõjud on lokaalse iseloomuga ning need ei kandu edasi kaitstavatele aladele. Seetõttu ei ole detailplaneeringu elluviimisega oodata negatiivset mõju kaitstavatele aladele, kaitsealustele liikidele ega kaitstavate alade sidususele.

6. Kokkuvõte

Planeeritava tegevusega ei kavandata keskkonnaohtlikke tegevusi ega vastavate objektide rajamist, seepärast olulisi negatiivseid mõjusid antud detailplaneeringu kehtestamisega ette näha pole. Keskkonnamõju eelhindangu tulemusel ei ületa kavandatav tegevus eeldatavalt tegevuskoha keskkonnataluvust, sellel puudub oluline kumulatiivne mõju, see ei sea ohtu inimese tervist, kultuuripärandit ega vara. Detailplaneeringul puudub piiriülene mõju ja lähtuvalt kavandatava tegevuse iseloomust oluline strateegiline mõju maakondliku või omavalitsuse territooriumi mastaape silmas pidades. Samuti puudub eeldatavasti mõju kaitstavatele loodusobjektidele ning Natura 2000 võrgustiku alale.

Lähtuvalt eeltoodust on Saaremaa Vallavalitsus seisukohal, et käesoleva detailplaneeringuga kavandatava tegevuse elluviimisega ei kaasne eeldatavalt olulist negatiivset keskkonnamõju ning keskkonnamõju strateegilist hindamist ei ole põhjust algatada.

Koostaja: Kerli Kuusk

Looduskasutuse ja -kaitse peaspetsialist